

Svako ima pravo na vlastito mišljenje – ne na vlastite činjenice

Koalicioni sporazumi među političkim strankama moraju se početi baviti problemima sa kojima se suočavaju građani BiH. Međunarodna zajednica pozdravlja povratak dijalogu i smatra da je, nakon dugotrajnog perioda političke blokade i paralize vlasti, usljed produbljenja socijalne i ekonomske krize, izuzetno potrebno da dođe do poboljšanja političke klime u BiH.

U tom kontekstu, žalimo zbog nesretnih izjava datih u Mostaru 8. novembra. Svako ima pravo na vlastito mišljenje – ali ne i na vlastite činjenice. Nažalost, izjave koje su date nakon sastanka između predsjednika SNSD-a i HDZ-a bile su bogate mišljenjima, ali vrlo oskudne kada su u pitanju činjenice.

OHR je odgovoran za probleme sa kojima se suočava Bosna i Hercegovina, a ne političke stranke u BiH. To je nelogično. Visoki predstavnik se skoro dvije godine namjerno uzdržava od nametanja rješenja, u skladu s generalnom strategijom međunarodne zajednice da se u prvi plan stavi odgovornost domaćih organa. Ovim je jasno i javno stavio odgovornost za rješavanje izazova sa kojima se ova zemlja suočava na političke stranke u BiH. Iako dijelimo razočarenje javnosti minimalnim rezultatima koje su postigli domaći političari u skorijoj prošlosti, i dalje se nadamo da će oni preuzeti odgovornost i povesti zemlju u pravom smjeru. Naravno, visoki predstavnik zadržava kapacitet, autoritet i spremnost da intervenira ako bi to bilo neophodno, ukoliko domaći lideri i institucije ne budu poštovali obaveze iz Daytonskog mirovnog sporazuma.

Visoki predstavnik utiče na rad sudova. To nije tačno. OHR se

ne miješa u rad domaćih sudova. Tačka. Naprotiv, zajedno sa drugim međunarodnim akterima, OHR je tokom niza godina pomagao reformu pravosudnih institucija kako ne bi bile podložne vanjskim utjecajima. OHR i međunarodna zajednica čvrsto se protive pokušajima da pravosudni sistem u ovoj zemlji postane dostupan političkim utjecajima. Zato je od ključne važnosti da sudije i tužioci, kao i nadzorna tijela poput Visokog sudskog i tužiteljskog vijeća, ostanu maksimalno neovisni.

Visoki predstavnik je napravio problem u Mostaru. Trenutne probleme u Mostaru su napravile političke stranke svojim neuspjehom da, tokom niza godina, postignu međusobni dogovor i provedu obavezujuću odluku Ustavnog suda BiH. Za veliko je žaljenje da građani Mostara plaćaju cijenu zato što političari nisu postigli kompromis. OHR je nevoljko, ali uz punu podršku Upravnog odbora PIC-a, morao da se uključi i pokuša da pomogne da stranke postignu dogovor.

Visoki predstavnik je prouzrokovao krizu u Federaciji BiH. Upravo je suprotno. Uz podršku Upravnog odbora PIC-a, visoki predstavnik se uključio početkom 2011. kako bi ponovo uspostavio red u haotičnoj situaciji koju su prouzrokovali domaći politički lideri. Kao podsjetnik, politička kriza je izazvana kada su tokom 2011. godine tri kantona odbila da ispune svoju ustavnu obavezu i izaberu delegate u Dom naroda u jasno određenom roku. Ovo kršenje ustava paraliziralo je ključne institucije vlasti u Federaciji i utjecalo na Dom naroda na državnom nivou. U jednom momentu, visoki predstavnik je morao da se uključi i osigura privremeno finansiranje kako ugrožene kategorije stanovništva u Federaciji ne bi usred zime morale platiti cijenu političke krize. Uz punu podršku Upravnog odbora PIC-a i domaćih stranaka, OHR je posredovao u razgovorima koji su bili pokušaj da se nađe izlaz iz političkog ćorsokaka. U tim razgovorima postignut je značajan napredak i OHR je na kraju strankama predočio kompromisni prijedlog, koji je imao punu podršku međunarodne zajednice. Dva HDZ-a su odbila taj kompromis i odlučili da odu u

opoziciju.

Do marta 2011. godine, bilo je nekoliko međusobno suprotstavljenih sudskih žalbi u vezi sa Ustavom Federacije BiH, a razmatrane su istovremeno, na nivou različitih institucija i jurisdikcija. Budući da OHR ima mandat da osigura funkcioniranje institucija u BiH, visoki predstavnik je nakon višemjesečnih napora i uz punu podršku međunarodne zajednice, poduzeo mjere kako bi spriječio da se Federacija nađe u pravnom vakuumu koji bi onemogućio efikasno vršenje vlasti. Odluka visokog predstavnika osigurala je da Ustavni sud BiH može donositi odluke o ustavnim pitanjima koja su pokrenuta. Međutim, zvaničnici HDZ-a koji su prvobitno svoj slučaj pokrenuli na nivou Ustavnog suda odlučili su da nakon toga povuku svoje žalbe.

OHR sprečava da nova koalicija stupi na vlast u FBiH. OHR uvijek smatra da biračko tijelo odlučuje ko će ući u vladu, a nakon toga dogovori o koaliciji. OHR je pozdravio pokazatelje da se politički dijalog vraća na scenu. Ukoliko ove stranke sada žele restrukturirati FBiH neka to urade, i neka predsjednika FBiH uključe u ovaj novi dijalog, ali pri tome moraju djelovati u okviru zakona i Ustava.

Odluka u slučaju Sejdić-Finci ima za cilj da osigura da jedan narod ne bira predstavnike drugog. Odluka u slučaju Sejdić-Finci ima za cilj da osigura da svi građani u BiH uživaju ista prava, bez obzira na to kako se izjašnjavaju.

OHR treba da se zatvori. Mi se slažemo da se OHR treba zatvoriti, ali tek kada se ispune uslovi, kada lokalne institucije budu funkcionirale efikasno i kada zemlja bude jasno na putu ka Evropi. Da bi se ovaj cilj ispunio brže, političari u Bosni i Hercegovini moraju prihvatiti teške kompromise koji su potrebni da bi zemlja išla naprijed. Stalna osporavanja suvereniteta države i ponovljeni pozivi na referendum kojim bi se kršio dejtonski ustav neće ubrzati odlazak OHR-a.

Kao što je govorio Abraham Lincoln: Možete varati sve ljude neko vrijeme; možete varati neke ljude sve vrijeme – ali ne možete varati sve ljude sve vrijeme. Političari trebaju objasniti građanima kako planiraju ispuniti izborna obećanja koja su dali u vezi sa borbom protiv kriminala i stvaranjem radnih mjesta i unapređenjem kvaliteta života u državi.